

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

2 maja

№ 29.

Rok 1929.

T R E Ś Ć :

PROTOKÓŁ

- Poz.: 283**—podpisany w Moskwie dnia 9 lutego 1920 r. pomiędzy Estonją, Łotwą, Polską, Rumunją i Związkiem Socjalistycznych Republik Rad, dotyczący wejścia w życie Traktatu przeciwwojennego, podpisanego w Paryżu dnia 27 sierpnia 1928 r. 479
- 284**—Oświadczenie rządowe z dnia 23 kwietnia 1929 r. w sprawie złożenia dokumentu ratyfikacyjnego Protokołu, podpisanego w Moskwie 9 lutego 1929 r., pomiędzy Estonją, Łotwą, Polską, Rumunją i Związkiem Socjalistycznych Republik Rad, w sprawie wprowadzenia w życie Traktatu przeciwwojennego, podpisanego w Paryżu 27 sierpnia 1928 r. 486

UKŁAD

- Poz.: 285**—tymczasowy między Polską a Litwą, dotyczący ułatwień przyznanych mieszkańcom-właścicielom gruntów, położonych po obu stronach linii administracyjnej polsko-litewskiej, przeciętych lub oddzielonych wspomnianą linią, podpisany w Królewcu dnia 7-go listopada 1928 r. 486
- 286**—Oświadczenie rządowe z dnia 27 kwietnia 1929 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Układu tymczasowego między Polską a Litwą, dotyczącego ułatwień przyznanych mieszkańcom-właścicielom gruntów, położonych po obu stronach linii administracyjnej polsko-litewskiej, przeciętych lub oddzielonych wspomnianą linią, podpisanego w Królewcu dnia 7 listopada 1928 r. 490

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA

- Poz.: 287**—Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 1929 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na zaliczone do III kategorii stanowiska komorników sądów grodzkich w okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu i w okręgu sądu okręgowego w Katowicach 491

283.

PROTOKÓŁ,

podpisany w Moskwie, dnia 9 lutego 1929 r. pomiędzy Estonją, Łotwą, Polską, Rumunją i Związkiem Socjalistycznych Republik Rad, dotyczący wejścia w życie Traktatu przeciwwojennego, podpisanego w Paryżu dnia 27 sierpnia 1928 r.

(Ratyfikowany zgodnie z ustawą z dnia 23 marca 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 139).

Przekład.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
MY, IGNACY MOŚCICKI,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dziewiątego lutego tysiąc dziewięćset dwudziestego dziewiątego roku podpisany został w Moskwie pomiędzy Estonją, Łotwą, Polską, Rumunją i Związkiem Socjalistycznych Republik Rad,

PROTOCOLE,

signé à Moscou, le 9 février 1929 entre l'Estonie, la Lettonie, la Pologne, la Roumanie, et l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, relatif à la mise en vigueur du Traité de renonciation à la guerre, signé à Paris, le 27 août 1928.

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,
NOUS, IGNACY MOŚCICKI,
PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,
à tous ceux qui ces Présentés Lettres verront
Salut:

Un Protocole, relatif à la mise en vigueur du Traité de renonciation à la guerre, signé à Paris le 27 août 1928 ayant été signé entre l'Estonie, la Lettonie, la Pologne, la Roumanie, et l'Union des Ré-

Protokół, dotyczący wejścia w życie Traktatu przeciwwojennego, podpisanego w Paryżu dnia 27 sierpnia 1928 r. który to Protokół ma następujące brzmienie dosłowne:

PROTOKÓŁ,

podpisany w Moskwie 9 lutego 1929 roku, pomiędzy Estonją, Łotwą, Polską, Rumunją i Związkiem Socjalistycznych Republik Rad, w sprawie wprowadzenia w życie Traktatu przeciwwojennego, podpisanego w Paryżu 27 sierpnia 1928 roku.

RZĄD REPUBLIKI ESTOŃSKIEJ, PREZYDENT REPUBLIKI ŁOTEWSKIEJ, PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, JEJEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL RUMUNJI I CENTRALNY KOMITET WYKONAWCZY ZWIĄZKU SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD,

ożywieni pragnieniem przyczynienia się do utrzymania pokoju istniejącego między ich krajami i wprowadzenia w tym celu niezwłocznie w życie między narodami tych krajów Traktatu o wyrzeczeniu się wojny jako narzędzia polityki narodowej, podpisanego w Paryżu dn. 27 sierpnia 1928 r.,

postanowili urzeczywistnić ten zamiar zapomocą niniejszego Protokołu i mianowali jako Pełnomocników, a mianowicie:

RZĄD REPUBLIKI ESTOŃSKIEJ:

Pana Juljusza SELJAMAA, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego Estonji w Moskwie;

PREZYDENT REPUBLIKI ŁOTEWSKIEJ:

Pana Karola OZOLS, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego Łotwy w Moskwie;

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ:

Pana Stanisława PATKA, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego Polski w Moskwie;

JEJEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL RUMUNJI:

Pana Karola A. DAVILA, Swego Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego w Warszawie;

CENTRALNY KOMITET WYKONAWCZY ZWIĄZKU SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD:

Pana Maksyma LITWINOWA, Członka Centralnego Komitetu Wykonawczego, Komisarza Ludowego ad interim Spraw Zagranicznych,

KTÓRZY, po okazaniu sobie swych pełnomocnictw uznanych za wystawione w dobrej i należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

publiques Soviétistes Socialistes à Moscou le neuf février mil neuf cent vingt neuf, Protocole dont la teneur suit:

PROTOCOLE,

signé à Moscou, le 9 février 1929 entre l'Estonie, la Lettonie, la Pologne, la Roumanie et l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes, relatif à la mise en vigueur du Traité de renonciation à la guerre, signé à Paris, 27 août 1928.

LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE ESTONIENNE, LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE LETTONIE, LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE, SA MAJESTÉ LE ROI DE ROUMANIE ET LE COMITÉ CENTRAL EXÉCUTIF DE L'UNION DES RÉPUBLIQUES SOVIÉTISTES SOCIALISTES,

animés du désir de contribuer au maintien de la paix existante entre leurs Pays et de mettre à ces fins sans délai en vigueur entre les peuples de ces Pays le Traité de renonciation à la guerre, en tant qu'instrument de politique nationale, signé à Paris le 27 août 1928,

ont décidé de réaliser ces intentions par l'effet du présent Protocole et ont nommé comme Plénipotentiaires, savoir:

LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE ESTONIENNE:

Monsieur Julius SELJAMAA, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire d'Estonie à Moscou;

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE LETTONIE:

Monsieur Charles OZOLS, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Lettonie à Moscou;

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE:

Monsieur Stanisław PATEK, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Pologne à Moscou;

SA MAJESTÉ LE ROI DE ROUMANIE:

Monsieur Charles A. DAVILA, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Varsovie et

LE COMITÉ CENTRAL EXÉCUTIF DE L'UNION DES RÉPUBLIQUES SOVIÉTISTES SOCIALISTES:

Monsieur Maxime LITVINOFF, Membre du Comité Central Exécutif, Commissaire du Peuple ad interim aux Affaires Étrangères,

LESQUELS, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont tombés d'accord sur ce qui suit:

Artykuł pierwszy.

Traktat o wyrzeczeniu się wojny jako narzędzia polityki narodowej, podpisany w Paryżu dnia 27 sierpnia 1928 r., którego odpis załączony jest do niniejszego Protokołu jako jego część integralna, wchodzi w życie między Umawiającymi się Stronami po ratyfikacji wspomnianego Traktatu Paryskiego z 1928 r. przez właściwe ciała ustawodawcze odnośnych Umawiających się Państw.

Artykuł II.

Wprowadzenie w życie przez niniejszy Protokół Traktatu Paryskiego z 1928 r. w stosunkach wzajemnych Stron należących do niniejszego Protokołu, będzie ważne, niezależnie od wejścia w życie Traktatu Paryskiego z 1928 r. uwarunkowanego postanowieniami III-go artykułu tego ostatniego.

Artykuł III.

1. Protokół niniejszy będzie ratyfikowany przez właściwe ciała ustawodawcze Umawiających się Stron zgodnie z postanowieniami ich odnośnych konstytucyj.

2. Dokumenty ratyfikacyjne będą złożone przez każdą z Umawiających się Stron Rządowi Związku Socjalistycznych Republik Rad w ciągu jednego tygodnia od daty ratyfikacji niniejszego Protokołu przez odnośną Stronę.

3. Z dniem złożenia dokumentu ratyfikacyjnego przez dwie z pośród Stron Umawiających się Protokół niniejszy wejdzie w życie w stosunkach między temi dwiema Stronami. W stosunkach wzajemnych innych Stron Umawiających się i Państw względem których Protokół już wszedł w życie, będzie on wchodził w życie w miarę składania ich dokumentów ratyfikacyjnych.

4. Rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad będzie powiadamiał niezwłocznie wszystkich sygnatarjuszy niniejszego Protokołu o każdym złożeniu dokumentu ratyfikacyjnego.

Artykuł IV.

W celu zrealizowania postanowień art. 1-go niniejszego Protokołu, każda Strona Umawiająca się po dokonanej ratyfikacji przez jej ciała ustawodawcze Traktatu Paryskiego z 1928 r., powiadomi o tem niezwłocznie w drodze dyplomatycznej Rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad oraz wszystkie inne Strony należące do niniejszego Protokołu.

Artykuł V.

Niniejszy Protokół pozostaje otwarty do przystąpienia doń Rządów wszystkich krajów. Notyfikacja o przystąpieniu ostatecznym winna być dokonana na imię Rządu Związku Socjalistycznych Republik Rad, który powiadomi o niej wszystkie inne Strony należące do niniejszego Protokołu.

Z chwilą otrzymania powyższej notyfikacji dotyczącej przystąpienia, niniejszy Protokół wpro-

Article premier.

Le Traité de renonciation à la guerre en tant qu'instrument de politique nationale, signé à Paris le 27 août 1928, dont copie est jointe au présent Protocole comme sa partie intégrante, entre en vigueur entre les Parties Contractantes après la ratification dudit Traité de Paris de 1928 par les organismes législatifs compétents des États Contractants respectifs.

Article II.

La mise en vigueur par le présent Protocole du Traité de Paris de 1928 dans les relations mutuelles des Parties au présent Protocole sera valable indépendamment de l'entrée en vigueur du Traité de Paris de 1928, comme elle est stipulée par l'article III de ce dernier.

Article III.

1. Le présent Protocole sera ratifié par les organismes législatifs compétents des Parties Contractantes, conformément aux exigences de leurs constitutions respectives.

2. Les instruments de ratifications seront déposés par chacune des Parties Contractantes au Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes dans le délai d'une semaine à partir de la date de la ratification du présent Protocole par la Partie respective.

3. Dès le jour du dépôt de l'instrument de ratification par deux des Parties Contractantes le présent Protocole entrera en vigueur entre ces deux Parties. Dans les relations mutuelles des autres Parties Contractantes et des États pour lesquels le Protocole est déjà entré en vigueur, il entrera en vigueur au fur et à mesure du dépôt de leur instrument de ratification.

4. Le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes notifiera immédiatement chaque dépôt à tous les signataires du présent Protocole.

Article IV.

Afin de donner effet à l'article premier du présent Protocole, chaque Partie Contractante après ratification par ses organismes législatifs du Traité de Paris de 1928 en notifiera immédiatement par voie diplomatique le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes et toutes les autres Parties au présent Protocole.

Article V.

Le présent Protocole est ouvert à l'adhésion des Gouvernements de tous les pays. La notification de l'adhésion définitive devra être faite au nom du Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes qui en notifiera toutes les autres Parties au présent Protocole. Dès la réception de ladite notification concernant l'adhésion, le présent Protocole sera mis en vigueur dans les relations

dzony zostanie w życie w stosunkach wzajemnych Państwa przystępującego i wszystkich innych Stron, należących do niniejszego Protokołu.

Artykuł VI.

Wprowadzenie w życie Traktatu Paryskiego z 1928 r. przez Protokół niniejszy we wzajemnych stosunkach Państwa przystępującego i wszystkich innych Stron należących do niniejszego Protokołu winno być uskutecznione w sposób przewidziany w art. IV niniejszego Protokołu.

Artykuł VII.

Niniejszy Protokół sporządzony jest w jednym egzemplarzu, którego autentyczny odpis będzie przesłany przez Rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad każdemu z Państw podpisujących lub przystępujących.

NA DOWÓD CZEGO, wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszy Protokół i wycisnęli na nim swoje pieczęcie.

Sporządzono w Moskwie, dn. 9 lutego 1929 r.

L. S. (—) *Jul. Seljamaa*
L. S. (—) *K. Ozols*
L. S. (—) *St. Patek*
L. S. (—) *Davila*
L. S. (—) *Maksym Litwinow*

Załącznik.
Odpis.

PREZYDENT RZESZY NIEMIECKIEJ, PREZYDENT STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI, JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW, PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ, JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL WIELKIEJ BRYTANII, IRLANDJI I TERYTORJÓW POZA MORZAMI, CESARZ INDYJ, JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL WŁOCH, JEGO CESARSKA MOŚĆ CESARZ JAPONJI, PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, PREZYDENT REPUBLIKI CZESKOSŁOWACKIEJ,

mając głębokie poczucie ciężącego na nich uroczystego obowiązku rozwijania dobrobytu ludzkości;

przekonani, że nadeszła chwila przystąpienia do szczerego wyrzeczenia się wojny jako narzędzia polityki narodowej, dla utrwalenia stosunków pokojowych i przyjaznych istniejących obecnie między ich ludami;

przekonani, że do wszelkich zmian w ich wzajemnych stosunkach powinno się dążyć wyłącznie zapomocą środków pokojowych i urzeczywistniać je w porządku i pokoju, oraz że każde Mocarstwo podpisujące, któreby odtąd starało się rozwijać swoje interesy narodowe uciekając się do wojny będzie musiało być pozbawione korzyści traktatu niniejszego;

mając nadzieję, że, zachęczone ich przykładem, wszystkie inne narody świata przyłączą się do tych

mutuelles de l'État adhérent et de toutes les autres Parties au présent Protocole.

Article VI.

La mise en vigueur par l'effet du présent Protocole du Traité de Paris de 1928 dans les relations mutuelles de l'État adhérent et de toutes les autres Parties au présent Protocole devra être réalisée dans la voie prévue à l'article IV du présent Protocole.

Article VII.

Le présent Protocole est dressé en un seul exemplaire, dont copie authentique sera communiquée par le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes à chacun des États signataires ou adhérents.

EN FOI DE QUOI les Plénipotentiaires sus-nommés ont signé le présent Protocole et y ont apposé leurs sceaux.

Fait à Moscou, le 9 Février 1929 r.

L. S. (—) *Jul. Seljamaa*
L. S. (—) *K. Ozols*
L. S. (—) *St. Patek*
L. S. (—) *Davila*
L. S. (—) *Maxime Litvinoff*

Annexe.
Copie.

LE PRÉSIDENT DU REICH ALLEMAND, LE PRÉSIDENT DES ÉTATS-UNIS D'AMÉRIQUE, SA MAJESTÉ LE ROI DES BELGES, LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE FRANÇAISE, SA MAJESTÉ LE ROI DE GRANDE-BRETAGNE, D'IRLANDE ET DES TERRITOIRES BRITANNIQUES AU DELÀ DES MERS, EMPEREUR DES INDES, SA MAJESTÉ LE ROI D'ITALIE, SA MAJESTÉ L'EMPEREUR DU JAPON, LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE, LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE TCHÉCOSLOVAQUE,

ayant le sentiment profond du devoir solennel qui leur incombe de développer le bien-être de l'humanité;

persuadés que le moment est venu de procéder à une franche renonciation à la guerre, comme instrument de politique nationale afin que les relations pacifiques et amicales existant actuellement entre leurs peuples puissent être perpétuées;

convaincus que tous changements dans leurs relations mutuelles ne doivent être recherchés que par des procédés pacifiques et être réalisés dans l'ordre et dans la paix, et que toute Puissance signataire qui chercherait désormais à développer ses intérêts nationaux en recourant à la guerre devra être privée du bénéfice du présent Traité;

espérant que, encouragées par leur exemple, toutes les autres nations du monde se joindront à ces

wysiłeków ogólnoludzkich i przez przystąpienie do Traktatu niniejszego, skoro tylko uzyska on moc obowiązującą, udostępnią swoim ludom korzystanie z jego dobroczynnych postanowień, łącząc w ten sposób narody cywilizowane świata we wspólnem wyrzeczeniu się wojny jako narzędzia ich polityki narodowej;

postanowili zawrzeć Traktat i w tym celu wyznaczyli jako swoich pełnomocników, a mianowicie:

PREZYDENT RZESZY NIEMIECKIEJ:

P. Dr. Gustawa STRESEMANN, Ministra Spraw Zagranicznych;

PREZYDENT STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI:

Szanownego Franka B. KELLOGGA, Sekretarza Stanu;

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW:

P. Pawła HYMANSA, Ministra Spraw Zagranicznych, Ministra Stanu;

PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ:

P. Arystydesa BRIANDA, Ministra Spraw Zagranicznych;

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL WIELKIEJ BRYTANJI, IRLANDJI I TERYTORJÓW BRYTYJSKICH POZA MORZAMI, CESARZ INDYJ:

ZA WIELKĄ BRYTANJĘ, IRLANDJĘ POŁNOCNĄ I WSZYSTKIE CZĘŚCI IMPERJUM BRYTYJSKIEGO, KTÓRE NIE SĄ ODDZIELNIE CZŁONKAMI LIGI NARODÓW:

Wielce Szanownego Lorda CUSHENDUN, Kancelarza Księstwa Lancaster, Sekretarza Stanu dla Spraw Zagranicznych a. i.;

ZA DOMINJUM KANADY:

Wielce Szanownego Willama Lyon MACKENZIE KINGA, Pierwszego Ministra i Ministra Spraw Zagranicznych;

ZA FEDERACJĘ AUSTRALIJSKĄ:

Szanownego Alexandra John McLACHLANA, Członka Rady Wykonawczej Federalnej;

ZA DOMINJUM NOWEJ ZELANDJI:

Szanownego Sir Christopher James PARRA, Wysokiego Komisarza Nowej Zelandji w Wielkiej Brytanji;

ZA UNJĘ POŁUDNIOWĄ AFRYKAŃSKĄ:

Szanownego Jacobus Stephanus SMITA, Wysokiego Komisarza Związku Afryki Południowej i Wielkiej Brytanji;

efforts humanitaires et, en adhérant au présent Traité dès qu'il entrera en vigueur, mettront leurs peuples à même de profiter de ses bienfaites stipulations, unissant ainsi les nations civilisées du monde dans une renonciation commune à la guerre comme instrument de leur politique nationale;

ont décidé de conclure un Traité et à cette fin ont désigné comme leurs Plénipotentiaires respectifs, savoir:

LE PRÉSIDENT DU REICH ALLEMAND:

M. le Docteur Gustav STRESEMANN, Ministre des Affaires Étrangères;

LE PRÉSIDENT DES ÉTATS-UNIS D'AMÉRIQUE:

L'Honorable Frank B. KELLOGG, Secrétaire d'État;

SA MAJESTÉ LE ROI DES BELGES:

M. Paul HYMANS, Ministre des Affaires Étrangères, Ministre d'État;

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE FRANÇAISE:

M. Aristide BRIAND, Ministre des Affaires Étrangères;

SA MAJESTÉ LE ROI DE GRANDE-BRETAGNE, D'IRLANDE ET DES TERRITOIRES BRITANNIQUES AU DELA DES MERS, EMPEREUR DES INDES:

POUR LA GRANDE-BRETAGNE ET L'IRLANDE DU NORD ET TOUTES LES PARTIES DE L'EMPIRE BRITANNIQUE QUI NE SONT PAS INDIVIDUELLEMENT MEMBRES DE LA SOCIÉTÉ DES NATIONS:

Le Très Honorable Lord CUSHENDUN, Chancelier du Duché de Lancaster, Secrétaire d'État pour les Affaires Étrangères par intérim;

POUR LE DOMINION DU CANADA:

Le Très Honorable William Lyon MACKENZIE KING, Premier Ministre et Ministre des Affaires Extérieures;

POUR LE COMMONWEALTH D'AUSTRALIE:

L'Honorable Alexander John McLACHLAN, Membre du Conseil Exécutif Fédéral;

POUR LE DOMINION DE NOUVELLE-ZÉLANDE:

L'Honorable Sir Christopher James PARR, Haut-Commissaire de la Nouvelle-Zélande en Grande-Bretagne;

POUR L'UNION DE L'AFRIQUE DU SUD:

L'Honorable Jacobus Stephanus SMIT, Haut-Commissaire de l'Union de l'Afrique du Sud en Grande-Bretagne;

ZA WOLNE PAŃSTWO IRLANDZKIE:

P. Willama Thomas COSGRAVE, Prezesa Rady Wykonawczej;

ZA INDJE:

Wielce Szanownego Lorda CUSHENDUN, Kancelarza Księstwa Lancaster, Sekretarza Stanu dla Spraw Zagranicznych a. i.;

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL WŁOCH:

Hrabiego Gaetano MANZONI, Swego Ambasadora Nadzwyczajnego i pełnomocnego w Paryżu;

JEGO CESARSKA MOŚĆ CESARZ JAPONJI:

Hrabiego UCHIDA, Radcę Tajnego;

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ:

P. A. ZALESKIEGO, Ministra Spraw Zagranicznych;

PREZYDENT REPUBLIKI CZESKOSŁOWACKIEJ:

P. Doktora Edwarda BENESZA, Ministra Spraw Zagranicznych;

którzy, po zakomunikowaniu sobie swych pełnomocnictw uznanych za dobre i należyte co do formy, zgodzili się na artykuły następujące:

Artykuł I.

Wysokie Strony Umawiające się oświadczają uroczyście imieniem swoich ludów, że potępiają uciekanie się do wojny celem załatwiania sporów międzynarodowych i wyrzekają się jej jako narzędzia polityki narodowej w ich wzajemnych stosunkach.

Artykuł II.

Wysokie Strony Umawiające się uznają, że załatwianie i rozstrzyganie wszystkich sporów i konfliktów bez względu na ich naturę lub pochodzenie, które mogłyby powstać między nimi, winno być osiąganę zawsze tylko zapomocą środków pokojowych.

Artykuł III.

Traktat niniejszy będzie ratyfikowany przez Wysokie Strony Umawiające się wymienione we wstępie, zgodnie z wymaganiami ich konstytucyj, i wejdzie w życie pomiędzy nimi skoro tylko wszystkie dokumenty ratyfikacyjne złożone zostaną w Waszyngtonie.

Traktat niniejszy, gdy wejdzie w życie jak to przewiduje paragraf poprzedni, pozostanie otwarty tak długo, jak długo tego będzie potrzeba do przystąpienia doń wszystkich innych Mocarstw Świata. Każdy dokument stwierdzający przystąpienie poszczególnego Mocarstwa będzie złożony w Waszyngtonie i Traktat, natychmiast po złożeniu takiego dokumentu, wejdzie w życie pomiędzy Mocarstwem, które w ten sposób zgłosiło swoje przystąpienie i innymi Mocarstwami Umawiającymi się.

POUR L'ETAT LIBRE D'IRLANDE:

M. William Thomas COSGRAVE, Président du Conseil Exécutif;

POUR L'INDE:

Le Très Honorable Lord CUSHENDUN, Chancelier du Duché de Lancastre, Secrétaire d'État pour les Affaires Étrangères par intérim;

SA MAJESTÉ LE ROI D'ITALIE:

Le Comte Gaetano MANZONI, Son Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire à Paris;

SA MAJESTÉ L'EMPEREUR DU JAPON:

Le Comte UCHIDA, Conseiller Privé;

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE:

M. A. ZALESKI, Ministre des Affaires Étrangères;

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE TCHÉCOSLOVAQUE:

M. le Docteur Eduard BENEŠ, Ministre des Affaires Étrangères;

qui, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont tombés d'accord sur les articles suivants:

Article I.

Les Hautes Parties Contractantes déclarent solennellement au nom de leurs peuples respectifs qu'elles condamnent le recours à la guerre pour le règlement des différends internationaux, et y renoncent en tant qu'instrument de politique nationale dans leurs relations mutuelles.

Article II.

Les Hautes Parties Contractantes reconnaissent que le règlement ou la solution de tous les différends ou conflits, de quelque nature ou de quelque origine qu'ils puissent être, qui pourront surgir entre elles, ne devra jamais être recherché que par des moyens pacifiques.

Article III.

Le présent Traité sera ratifié par les Hautes Parties Contractantes désignées dans le préambule, conformément aux exigences de leurs constitutions respectives, et il prendra effet entre elles dès que tous les instruments de ratification auront été déposés à Washington.

Le présent Traité, lorsqu'il aura été mis en vigueur ainsi qu'il est prévu au paragraphe précédent, restera ouvert aussi longtemps qu'il sera nécessaire pour l'adhésion de toutes les autres Puissances du monde. Chaque instrument établissant l'adhésion d'une Puissance sera déposé à Washington et le Traité, immédiatement après ce dépôt, entrera en vigueur entre la Puissance donnant ainsi son adhésion et les autres Puissances Contractantes.

Obowiązkiem Rządu Stanów Zjednoczonych będzie dostarczenie każdemu Rządowi wymienionemu we wstępie i każdemu Rządowi, który przystąpi później do niniejszego Traktatu, uwierzytelnionego odpisu niniejszego Traktatu, i każdego z dokumentów ratyfikacyjnych lub aktów przystąpienia. Będzie również obowiązkiem Rządu Stanów Zjednoczonych telegraficznie notyfikowanie wymienionym Rządom każdego dokumentu ratyfikacyjnego i aktu przystąpienia natychmiast po ich złożeniu.

NA DOWÓD CZEGO odnośni Pełnomocnicy podpisali Traktat niniejszy, sporządzony w języku francuskim i w języku angielskim, które to oba teksty mają jednakową moc obowiązującą, i wycisnęli na nim swoje pieczęcie.

Sporządzono w Paryżu dnia dwudziestego siódmego sierpnia tysiąc dziewięćset dwudziestego ósmego roku.

(L. S.) *Gustaw Stresemann*
 (L. S.) *Frank B. Kellogg*
 (L. S.) *Paul Hymans*
 (L. S.) *Ari Briand*
 (L. S.) *Cushendun*
 (L. S.) *W. L. Mackenzie King*
 (L. S.) *A. J. McLachlan*
 (L. S.) *C. J. Parr*
 (L. S.) *J. S. Smit*
 (L. S.) *Liam T. MacCosgair*
 (L. S.) *Cushendun*
 (L. S.) *G. Manzoni*
 (L. S.) *Uchida*
 (L. S.) *August Zaleski*
 (L. S.) *Dr. Eduard Beneš*

Zaświadcza się zgodność z podpisanym oryginałem złożonym Rządowi Stanów Zjednoczonych Ameryki.

(L. S.) *Frank B. Kellogg*

Sekretarz Stanu
 Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Zaznajomiwszy się z powyższym Protokołem, uznaliśmy i uznajemy go za słuszny zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nim postanowień; oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 25-go marca 1929 r.

(—) *I. Mościcki*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
 Prezes Rady Ministrów:

(—) *K. Bartel*

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *August Zaleski*

L. S.

Il appartient au Gouvernement des États-Unis de fournir à chaque Gouvernement désigné dans le préambule et à tout Gouvernement qui adhèrera ultérieurement au présent Traité une copie certifiée conforme dudit Traité et de chacun des instruments de ratification ou d'adhésion. Il appartient également au Gouvernement des États-Unis de notifier télégraphiquement auxdits Gouvernements chaque instrument de ratification ou d'adhésion immédiatement après dépôt.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Traité, établi en langue française et en langue anglaise, les deux textes ayant force égale, et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Paris, le vingt-sept août mil neuf cent vingt-huit.

(—) *Gustaw Stresemann*
 (—) *Frank B. Kellogg*
 (—) *Paul Hymans*
 (—) *Ari Briand*
 (—) *Cushendun*
 (—) *W. L. Mackenzie King*
 (—) *A. J. McLachlan*
 (—) *C. J. Parr*
 (—) *J. S. Smit*
 (—) *Liam T. MacCosgair*
 (—) *Cushendun*
 (—) *G. Manzoni*
 (—) *Uchida*
 (—) *August Zaleski*
 (—) *Dr. Eduard Beneš*

Certified to be a true copy of the signed original deposited with the Government of the United States of America.

(—) *Frank B. Kellogg*

Secretary of State
 of the United States of America.

Après avoir vu et examiné ledit Protocole, Nous l'avons approuvé et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues, déclarons qu'il est accepté, ratifié et confirmé et promettons qu'il sera inviolablement observé.

EN FOI DE QUOI Nous avons donné les Présentes, revêtues du Sceau de la République.

Varsovie, le 25 mars 1929.

(—) *I. Mościcki*

Par le Président de la République
 Le Président du Conseil des Ministres:

(—) *K. Bartel*

Le Ministre des Affaires Étrangères:

(—) *August Zaleski*

L. S.